
ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

ՀՈԴՎԱԾՆԵՐ, ՀԱՂՈՐԴՈՒՄՆԵՐ

I

Աելիտա Դուլխանյան – Վիկտոր Լանգլուայի գիրքը՝ նվիրված Վենետիկի Միխիթարյան միաբանությանը (հիմնադրման 300-ամյակի առթիվ)	3
Վալերի Թունյան – Հայկական մարզի պատմության շուրջ (ստեղծման 200-ամյակի առթիվ) (ռուս.)	21
Աննա Ասատրյան – Տիգրան Չուխաճյանը և հայ երաժշտական արվեստի զարգացման ուղիները (ծննդյան 180-ամյակի առթիվ)	41
Աշոտ Սարգսյան – Ղարաբաղյան շարժման սկիզբը. փետրվարյան հանրահավաքները (Ղարաբաղյան շարժման 30-ամյակի առթիվ)	61
Գայանն Մախմուրյան – Հայկական մանդատի և նրա սահմանների հարցի քննարկումը ԱՄՆ սենատի 1920 թ. հունիսի 1-ի վերջին լսումներում (ռուս.).....	74

II

Եվա Մնացականյան – Թումանյանի 50-ամյակի հոբելյանական հանդիսությունների արձագանքները մամուլում (ծննդյան 150-ամյակին ընդառաջ)	91
Անուշավան Զաքարյան – Անդրկովկասյան մամուլը Ա. Կուպրինի դասախոսությունների մասին (Թիֆլիս, Բաքու, 1916 թ.) (ռուս.)	104
Ռաֆիկ Նահապետյան – Հայաստանի ազգագրական գիտության զարգացման հիմնական ուղղությունները և գիտահետազոտական հաստատությունները (1950–1980-ական թվականներ)	111
Գեորգի Միրզաբեկյան – Տաշիր գավառը 1728 թ. օսմանյան հարկացուցակում	134
Հենրիկ Խաչատրյան – Մարզպանական Հայաստանի կառավարման համակարգը	139
Արմեն Տեր-Գրիգորյան – Դվինի առաջին (506 թ.) և երկրորդ (554/555 թ.) եկեղեցական ժողովներն ու դրանց ընդունած որոշումները	151
Գարեգին Թումանյան – Կիմերա–սկյութական մշակութային ընդհանրության դրսևորումները հայկական լեռնաշխարհում (ըստ հնագիտական տվյալների).....	162

ՀՐԱՊԱՐԱԿՈՒՄՆԵՐ

Համո Սուքիասյան – Փաստաթղթեր Խորհրդային Հայաստանի գլավլիտի կազմակերպման մասին	180
Արտակ Վարդանյան – Ագուլիսի եղեռնի խոսուն վավերագիրը	190
Անուշավան Զաքարյան – Զապել Եսայանը Միջազգետք արքայական հայերի մասին.....	194

ԳՐԱԽՈՍՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Մելինե Անույան – Հայկագուն Ալվրցյան. Համշենը և համշենահայությունը. արդի հիմնախնդիրները	225
Վաչագան Ավագյան – Հենրիկ Բախչինեան. Գրիգոր Նարեկացու Գանձարանը. վերձանություն եւ քննություն	229
Լիլիթ Արտեմյան – Լիլիթ Երնջակյան. Ալան Հովհաննեսի երաժշտությունը Արևելք–Արևմուտք մշակութային խաչուղիներում	236
Հրաչյա Բաղդյան – Անուշավան Զաքարյան. Հայաստանը Վ. Բյուրսովի գրական-հասարակական գործունեության մեջ	241
Արաքս Փաշայան – Մկրտումյան Գայանե. Հրովարտակ-պայմանագրերը որպես հայ-արաբական հարաբերությունների աղբյուր VII–XII դդ.	247

ՄԵՐ ԵՐԱԽՏԱՎՈՐՆԵՐԸ

Աելիտա Դուլիսանյան – Աշխարհի հնագույն իմաստությունն իր մեջ ամբարած գիտնականն ու պրոֆեսորը (ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ Մորուս Հասարթյանի ծննդյան 115-ամյակի առթիվ).....	251
---	-----

ՄԵՐ ՀՈԲԵԼՅԱՐՆԵՐԸ

Յուրի Սուվարյան, Գագիկ Սարգսյան, Արսեն Բոբոխյան – Պավել Սեդրակի Ավետիսյան – 60	256
Վազգեն Համբարձումյան – Գիտության արգասավոր ուղի (Արտեմ Սարգսյանի ծննդյան 75-ամյակի առթիվ)	263
Վլադիմիր Կիրակոսյան – Հասմիկ Սուրենի Աբեղյան (ծննդյան 80-ամյակի առթիվ).....	266
Անուշավան Զաքարյան – Ռոբերտ Բաղդասարյան (ծննդյան 70-ամյակի առթիվ) (ռուս.).....	269
Նվարդ Վարդանյան – Բանագետ Էսթեր Խեմչյանի ծննդյան 70-ամյակի առթիվ	272
Գառնիկ Շախկյան – Բազմավաստակ հանրագիտակ-մշակութային գործիչը (Հովհաննես Այվազյանի ծննդյան 70-ամյակի առթիվ)	275
Սուսաննա Հովհաննիսյան – Գրականությունը՝ որպես հավատամք (Մագդա Ջանփոլադյանի ծննդյան 75 և գրական-մանկավարժական գործունեության 50-ամյակների առթիվ).....	280

ԳԻՏԱԿԱՆ ԿՅԱՆՔ

Հասմիկ Ամիրջանյան – “Հայ առաքելական եկեղեցու Ռուսաստանի և Նոր Նախիջևանի թեմի 300-ամյակը (պատմական ուղի և արդիականություն)” խորագրով միջազգային գիտաժողով	285
Էլիզաբեթ Թաջիրյան – Ակադեմիկոս Վ. Բարխուդարյանի 90-ամյակի առթիվ կազմակերպված միջոցառումները	291
Գայանե Մխիթարյան – Հայերենագիտական XI միջազգային գիտաժողով՝ նվիրված Ջոն Գրեյլինի հիշատակին	295
Սերգո Հայրապետյան – Շիրակի հայագիտական հետազոտությունների կենտրոնի հիմնադրման 20-ամյակը	298

Թամար Զաքարյան, Լիանա Օհանյան – “Վենետիկի Մխիթարյան միաբանություն – 300” խորագրով միջազգային գիտաժողովը	312
Աննա Ասատրյան, Անահիտ Սարգսյան – Գիտական նստաշրջան՝ նվիրված Հովհաննես Այվազովսկու ծննդյան 200-ամյա հոբելյանին	317

ԼՐԱՏՈՒ

Էրուսդ Դանիելյան	323
-------------------------------	-----

СОДЕРЖАНИЕ

СТАТЬИ, СООБЩЕНИЯ

I

Աճիտա Դոլուխանյան – Книга Виктора Ланглуа, посвященная Конгрегации Мхитаристов Венеции (к 300-летию основания)	3
Валерий Тунян – К истории Армянской области (к 200-летию создания) (на русском яз.)	21
Աննա Ասատրյան – Тигран Чухаджян и пути развития армянского музыкального искусства (к 180-летию со дня рождения)	41
Աշոտ Տարգսյան – Начало Карабахского движения: февральские митинги (к 30-летию Карабахского движения)	61
Գայնե Մաքմուրյան – Обсуждение вопроса об армянском мандате и его границах на последних слушаниях в Сенате США 1 июня 1920 г. (на русском яз.)	74

II

Եվա Մնաչականյան – Отзвуки юбилейных торжеств, посвященных 50-летию Туманяна, в печати (к 150-летию со дня рождения)	91
Անուշավան Զաքարյան – Закавказская печать о лекциях А. Куприна (Тифлис, Баку, 1916 г.) (на русском яз.)	104
Րաֆիկ Նապետյան – Основные направления развития этнографической науки и научно - исследовательские институты Армении (1950–1980-е годы)	111
Գեորգի Միրզաբեկյան – Область Ташир в османском налоговом реестре 1728 г.	134
Դենրիկ Խաչատրյան – Система правления марзпанской Армении	139
Արմեն Թեր-Գրիգորյան – Первый (506 г.) и второй (554/555 г.) церковные соборы в Двине и принятые ими решения	151
Դարեգին Թումանյան – Проявления киммерийско-скифской культурной общности на Армянском нагорье (по археологическим данным)	162

ПУБЛИКАЦИИ

Амо Сукиасян – Документы об организации главлита Советской Армении	180
Артаг Варданян – Красноречивое свидетельство резни в Агулисе.....	190
Анушаван Закарян – Забел Есаян о высланных в Месопотамию армянах	194

РЕЦЕНЗИИ

Мелине Анумян – Айказун Алврян. Амшен и амшенские армяне: актуальные проблемы.....	225
Вачаган Авагян – Генрик Бахчинян. Сокровищница Григора Нарекаци: расшифровывание и исследование	229
Лилит Артемьян – Лилит Ернджакян. Музыка Алана Ованнеса на перекрестке культур Востока и Запада.	236
Рачья Балоян – Анушаван Закарян. Армения в литературно-общественной деятельности В. Брюсова	241
Аракс Пашаян – Мкртумян Гаяне. Грамоты-договоры как источники по армяно-арабским отношениям (VII–XII вв.)	247

НАШИ ЗАСЛУЖЕННЫЕ ДЕЯТЕЛИ

Аэлита Долуханян – Ученый и профессор, вобравший в себя древнейшую мудрость мира (к 115-летию со дня рождения члена-корреспондента НАН РА Моруса Асратяна).....	251
---	-----

НАШИ ЮБИЛЯРЫ

Юрий Суварян, Гагик Саргсян, Арсен Бобохян – Павел Седракович Аветисян – 60.....	256
Вазген Амбарцумян – Плодотворный путь в науке (к 75-летию со дня рождения Артема Саргсяна)	263
Владимир Киракосян – Асмик Суреновна Абега (к 80-летию со дня рождения).....	266
Анушаван Закарян – Роберт Багдасарян (к 70-летию со дня рождения) (на русском яз.).....	269
Нвард Варданян – К 70-летию со дня рождения фольклориста Эстер Хемчян.....	272
Гарник Шахкян – Заслуженный энциклопедист-культурный деятель (к 70-летию со дня рождения Ованнеса Айвазяна)	275
Сусанна Ованесян – Литература как кредо (к 75-летию со дня рождения и 50-летию литературно-преподавательской деятельности Магды Джанполадян).....	280

НАУЧНАЯ ЖИЗНЬ

Асмик Амирджанян – Международная научная конференция «300-летие Российской и Ново- Нахичеванской епархии Армянской апостольской церкви (исторический путь и современность)»	285
Элизабет Таджирян – Мероприятия, приуроченные к 90-летию академика В. Бархударяна	291

Гаянэ Мхитарян – XI Международная научная конференция по армянской лингвистике, посвященная памяти Джона Греппина	295
Серго Айрапетян – 20-летие основания Ширакского центра арменоведческих исследований ..	298
Тамар Закарян, Лиана Оганян – Международная научная конференция «Конгрегация Мхитаристов Венеции – 300»	312
Анна Асатрян, Анаит Саргсян – Научная сессия, посвященная 200-летию со дня рождения Ованнеса Айвазовского	317

ХРОНИКА

Эдуард Даниелян	323
------------------------------	-----

CONTENTS

ARTICLES, REPORTS

I

Aelita Dolukhanyan – The Book of Victor Langlois about the Mkhitarists' Congregation of Venice (on the 300th anniversary of foundation)	3
Valery Tunyan – On the History of Armenian Province (on the 200th anniversary of creation) (in Russian)	21
Anna Asatryan –Dikran Tchouhadjyan and the Ways of Development of Armenian Musical Art (on the 180th birth anniversary)	41
Ashot Sargsyan – The Beginning of the Karabakh Movement: February Rallies (on the 30th anniversary of the Karabakh movement)	61
Gayane Makhmourian – The Hearing on the Issue of the Armenian Mandate and its Boundaries at the U.S. Senate Last Debates of June 1, 1920 (in Russian)	74

II

Eva Mnatsakanyan – The Reflections on the Jubilee Celebrations in the Press Devoted to Tumanyan's 50th Anniversary (on the 150th birth anniversary).....	91
Anushavan Zakaryan –The Transcaucasian Press on A. Kuprin's Lectures (Tiflis, Baku, 1916) (in Russian)	104
Rafik Nahapetyan – Main Directions of Development of Ethnographic Science and Scientific-Research Institutions in Armenia (the 1950s–1980s)	111
Georgi Mirzabekyan – The Tashir Province in the 1728 Ottoman Tax Register	134
Henrik Khachatryan – The Governing System of Armenian Marzpanate	139
Armen Ter-Grigoryan – The First (506) and the Second (554/555) Church Councils Held in Dvin and Their Decisions	151
Garegin Tumanyan – Manifestations of Cimmerian-Scythian Cultural Affinities in the Armenian Highland (on archaeological data)	162

PUBLICATIONS

Hamo Sukiasyan – Documents on the Organization of Glavlit in Soviet Armenia	180
Artak Vardanyan – Eloquent Evidence of the Massacre in Agulis	190
Anushavan Zakaryan – Zapel Yesayan on Armenians Deported to Mesopotamia	194

BOOK REVIEWS

Meline Anumyan – Haykazun Alvrtsyan. Hamshen and Hamshen Armenians: Urgent Problems	225
Vachagan Avagyan – Henrik Bakhchinyan. “Grigor Narekatsi’s Book of Litanies and Odes: Deciphering and Examination”	229
Lilit Artemyan – Lilit Yernjakyan . The Music of Alan Hovhannes at East-West Cultural Crossroads	236
Hrachya Baloyan – Anushavan Zakaryan. Armenia in V. Bryusov’s Literary-Social Activity	241
Arax Pashayan – Mkrtumyan Gayane. The Covenant-Oaths as Sources of Armenian-Arab Relations in the 7th – 12th Centuries	247

OUR HONOURED SCHOLARS

Aelita Dolukhanyan – Scholar and Professor, Having Collected in Himself Ancient Wisdom of the World (on corresponding member of NAS RA Morus Hasratyan’s 115th birth anniversary)	251
--	-----

OUR JUBILEES

Yuri Suvaryan, Gagik Sargsyan, Arsen Bobokhyan – Pavel S. Avetisyan – 60	256
Vazgen Hambardzumyan – A Fruitful Way in Science (on Artem Sargsyan’s 75th birth anniversary)	263
Vladimir Kirakosyan – Hasmik S. Abeghyan (on the 80th birth anniversary)	266
Anushavan Zakaryan – Robert Baghdasaryan (on the 70th birth anniversary) (in Russian)	269
Nvard Vardanyan – On Folklorist Esther Khemchyan’s 70th Birth Anniversary	272
Garnik Shakhkhan – Deserved Person of Encyclopaedic Knowledge and Cultured Figure (on Hovhannes Ayvazyan’s 70th birth anniversary)	275
Susanna Hovhannisyan – Literature as a Credo (on Magda Janpoladyan’s 75th birth anniversary and 50th anniversary of literary-teaching activity)	280

SCIENTIFIC LIFE

Hasmik Amirjanyan –International Scientific Conference “The 300th Anniversary of Russian-New Nakhichevan Eparchy of Armenian Apostolic Church (historical way and modernity)”	285
Elizabeth Tajiryan – Arrangements on Academician V. Barkhudaryan’s 90th Anniversary.....	291

Gayane Mkhitarian – The 11th International Scientific Conference on Armenian Linguistics in Memory of John Greppin	295
Sergo Hayrapetyan – The 20th Anniversary of Foundation of Shirak Centre of Armenological Researches	298
Tamar Zakaryan, Liana Ohanyan – International Scientific Conference “The Mkhitarists’ Congregation of Venice – 300”	312
Anna Asatryan, Anahit Sargsyan – Scientific Session on Hovhannes Ayvazovsky’s 200th Birth Anniversary	317

NEWS

Eduard Danielyan	323
-------------------------------	-----